

Uneori pare cam abrupt a critica pe cineva pentru absența unei reacții. Și oricum, criticile nu prisosesc la noi, chiar dacă de

multe ori au origini personale și mai puțin doctrinare. Apoi, când critici pe cineva trebuie să ții seama că în mod sigur există un context local și individual, pot fi absențe justificate din spațiul public, dileme personale etc. Dar pe de altă parte memoria funcționează iar memoria, cât timp nu e subminată deliberat, ne scoate mereu la suprafață trecutul și atunci faptele, gesturile și ideile apar într-o nouă lumină.

Așa, de pildă, avem cazul recent al unei noi proiecții de film LGBTQ (lista inițialelor rămâne mereu deschisă) la Muzeul Țăranului Român și a întreruperii sale de către niște oameni revoltați („creștini fundamentalști” în noua limbă). Bineînțeles că toată ideea spectacolului cinematografic era de a provoca și zgândări sensibilitățile tradiționale, nu de a face neapărat accesibilă o peliculă de propagandă homosexuală. Existau numeroase săli de cinema unde se putea proiecta filmul cu pricina, dar din rațiuni lesne de înțeles s-a preferat acest loc, a cărui temă principală, după cum o mărturisea fondatorul muzeului, Horia Bernea, este crucea: „A opta pentru această temă este, cum ziceam, o mărturisire. Înseamnă să reafirmi omniprezența crucii, importanța și puterea ei în ziua de astăzi, într-o lume rătăcită, secularizată și îndrăcită de multe ori.” Cum homosexualitatea nu stă bine lângă cruce au rezultat gata împachetate conflict, victimizare și stereotipii corect politic.

Elitele intelectuale locale (și nu este nicio împunsătură ironică aici) au preferat să gloseze apofatic, să se delimiteze sau să se abțină. În consecință mi se pare interesant de văzut cum era tratat acest conflict cu mai bine de 20 de ani în urmă, când mizele disputelor erau departe, privilegiile nu erau afectate, iar reputațiile și pozițiile nu puteau fi periclitate prin intervenții tranșante.

După revoluție, intelectualii români s-au lovit în peregrinările lor la studii de noua ideologie a corectitudinii politice, denumită inspirat de Horia Roman Patapievici, într-un eseu celebru, „comunism american”. Șocul era inevitabil dar reacțiile intelectualilor noștri erau tonice,

sănătoase și firești.

Iată ce scria Andrei Pleșu de la Berkeley în octombrie 1994: „America e, deocamdată, cel mai consistent proiect al umanității. Pe teritoriul ei se desfășoară un formidabil „război nevăzut”, al cărui rezultat imprevizibil ne privește pe toți în cel mai înalt grad. A eluda cu un soi de suficiență turistică acest război e a fi insensibil la semnele timpului, a trăi istoria ca pe un joc fără miză. Care e miza în cazul de față? Nici mai mult, nici mai puțin decât reîntemeierea metafizică a libertății umane și - corelativ – o nouă formulare a problemei răului. (...) În America se vede mai limpede decât oriunde că noua mitologie a veacului nu se mai bazează pe confruntarea geometrică între binele îngeresc și răul perfid, ci pe o dispută în care binele și răul folosesc aceeași armă: inocența. (...) Până la urmă nu se mai discută despre bine și rău, ci despre legitim și nelegitim. Ceea ce în mod tradițional e socotit drept rău poate fi legitim, după cum ceea ce în mod tradițional trece drept bun poate fi lipsit de legitimitate. Așa, de pildă, a fi homosexual (lucru „rău” din unghi conservator) e o opțiune legitimă.” (Andrei Pleșu – Jurnal american, în „Chipuri și măști ale tranziției”).

Astăzi, când „războiul nevăzut” a ajuns pe meleagurile noastre, când „mania persecutorie preventivă și caracterul sistematic al aberației corectitudinii politice, ca și vocația de a se impune prin terorism intelectual și agresiune instituțională” (Horia Roman Patapievici) domină pe zi ce trece spațiul public, nu mai avem nici însemnări de la Berkeley, nici eseuri despre „comunismul american” implementat în România. Am putea vorbi de [„trădarea intelectualilor”](#) dacă nu ar fi cvasipleonastică întreaga formulare. Mai apar când și când, e drept, articole despre

[corectitudinea politică](#)

, dar la modul neangajant, general, spiritual, asta când nu este vituperată

[„teologia penală](#)

”. Totuși, de ce am pretinde mai mult de la un Stepan Trofimovici nepocăit, membru pe viață în consiliul director al Fundației Soros, sau de la ciracii săi mai puțin talentați, dar la fel de alunecoși?!

Însă, nu doar elitele intelectuale se sustrag din războiul cultural. Preotul Eugen Tănăsescu ne spune că „Ortodoxia nu apelează la forme violente de exprimare, ortodoxia nu cenzurează. Libertatea ideilor este fundamentul credinței”. Frumos spus, chiar dacă nu neaparat adevărat, mai ales când avem de-a face cu acțiuni sistematice de dinamitare violentă a memoriei culturale și identitare. De altfel, argumentul e sofistic. Dacă nu mă duc peste homosexuali să îi convertesc cu forța ceea ce ar fi într-adevăr necreștinește, nu rezultă că trebuie asistat contemplativ când ei încearcă să se convertească cu forța. Nu mai insistăm acum asupra faptului că în Rusia țaristă, în secolul XIX, de exemplu, sunt destule exemple de sfinți care au condamnat libertatea de exprimare neîngrădită a ideilor.

În aceeași ordine de idei, purtătorul de cuvânt al Patriarhiei a comentat incidentul de la Muzeul Țăranului Român în registru mai mult estetic. „O formă elegantă de protest va ține însă totdeauna cont de respectarea legii și ordinii. Stilistica unor asemenea manifestări indică la rândul ei gradul de înțelegere și de cultură al celor care aleg să se exprime public. Cred ca o stilistică rudimentară sau agresivă a protestului, oricât de întemeiat moral, nu e niciodată una în beneficiul bunei cauze pentru care se militează”

Poate că „stilistica” protestelor nu e tocmai cea mai adecvată, însă nu văd ce relevanță are acest lucru când barbarii sunt în mijlocul cetății și fac tot posibilul pentru a-i da foc. Orice societate respirabilă supraviețuiește prin protecționism cultural, nu prin distrugerea sistematică a trecutului. Apoi, nu-mi dau seama de ce se insistă atât pe libertatea de exprimare când este binecunoscut, atât la [nivel de istorie recentă](#), cât și teoretic, că libertatea de exprimare clamată de astfel de „categorii oprimate”, înseamnă foarte rapid interzicerea dreptului la liberă exprimare pentru cam tot restul oamenilor.

În altă ordine de idei, legat de protestatari (câtă vreme sunt de bună credință) și de noi toți ceilalți, e o naivitate, după cum remarca un prieten, să ne așteptăm ca tot creștinul să lucreze la înălțimea stareților de la Optina. Dar asta nu trebuie să ne împiedice să spunem că 2 plus 2 fac 4, că nu există o criză pe piața cinematografelor bucureștene, că există locuri care păstrează memoria comunității care nu trebuie întinate, că anormalul e anormal șamd. Cât se mai poate, cel puțin.